kuumsakha@mail.ru

www.kyym.ru

- Кэскил Баишев етиния мен

Көнүл киһи

ны уонна АГИИК бүтэрбитим. Бэйэанал үөрэҕим энин суох буоллаҕа. Анаммыт мин аналым эбит диэтэххинэ, айылҕа барыан Быћаччы эттэххэ - киирсии. Миигин ырыаныт буолбакка, көнгүл кини курдук көрөллөрүн туһугар киирсэбин диэххэ Мантнайгы үөрэхпинэн мас ууһабын, дизайнербын. Дьокуускайлинимиэххэ наада дии саныыбын. Бу сеп. Мин дьарыгым - санааны этии; сөп. Холкутук санаатын этэр, холкутук даабы ойуулуур-дьуһүннүүр училищепэр тута сылдьар иэйиилэрбин этии. туох эрэ туһугар туруулаһыан сөптөөх анал диэннэрин итэҕэйбэппин, ону биолоххо көрүүбүн, тус санаабын, дэммэппин, бэйэтэ күөмчүлээн киирэн бин ырыаныппын кићи – кини көнгүл.

Суолу талыы

Ол эрэн, мин көрүүбэр, дьыл5а диэн Дьыл5а диэн баар дии саныыбын.

обулуур уорэхтэригэр киирэн

Намтан төрүттээх Кэскил 2014 сыллаахха Саха тыйаатырыгар Оттон быйыл, алтынны 14 күнүгэр, истээччитигэр "Түмэр күн" диэн ааттаах-суоллаах, туспа өйдөбүллээх айар киэhэтин бэлэх уунаары ынырыытынан – билинги ыччат сүрэҕэр чугас. Бүгүн Кэскил Баишев оруннаах тыллаах-өстөөх, барытынан – өйдөбүлүнэн, суолтатынан, маннайгы улахан кэнсиэрин туруоран үгүс сэнээрээччитин муспута. бэлэмнэнэ сылдьар. Кэскил ырыата уруккуттан ураты дор5оонноох, көнүлүн уонна ыра санааларын туһунан этиилэрин истиэххэйин.

ции. Түүн аайы тугу эрэ түһүүбүн. Аҕам эмиэ түһүүр, онон дьиэбитигэр түүл-бит айдаана (күлэр). Сэрэтэр түүл элбэх. Эн оннук туһээбэккин дуо?

Идэ – дьарык – үлэ

кэтэх, сынньанар үлүһүйүүм, хоббим ган «миэнэ буолбатах эбит» диэн билраммын бүтэрбитим. Урунуйга дьобур буолла, оттон идэтийбэтэх дьарыгым үлэбэр кубулуйда. Үөрэхпэр сөбүлээн туттарсан киирбитим эрээри, ортотутбитим. Уһанарга уһулуччу талааным быккын тиһэҕэр тиэрдиэхтээххин диэн наахпын диэбэппин, онон ити үөрэххэ ырыа – сүрүн болбомтобун ылар, суох диэн сэрэйбитим. Ырыа «былдьаан» киирэн барбыта, иитии эрэ күүhүнэн уерэхпин тута бырахпатаҕым, ылсысанаанан сиэттэрэн, ньобойдоһон туити эйгэ5э ситићии син кэлиэ этэ, ол ран, төһө да ыллыахпын бақарбытым лин, муусукаба эмиэ дэгиттэр талаанбаар, өскөтүн умсугуйбутум буоллар эрээри сүрэбим онно сыппат. Аны тусанамматабым. Билигин санаатахпына, ол үчүгэйгэ эбит - хааччахтаммаппын, көнгүллүк айабын-тутабын, хал буолбаппын. Кэнники санаатахпына, оннук элбэхтик эдэр ыччат сыыстарар Идэм - ућаныы, уруђуйдааћын

Мин оннукка сөбүлэспэппин. Билингни бэйэм толкуйбунан тобо сылдыыа суда кытаанахтык олорор: «кыра да хамнаска буоллар, улэлиэхтээххин» диэн охтаахпыный? Харчы да өлөрөбүн ону танынан толкуйдарбын, санааларбын олоххо киллэрэбин, туһалааҕы, олох ирдэбилэ атын буоллаҕа. суолталаабы тута сатыыбын.

Кыра хараастыы

лынан үлүһүйүү олус дэлэйдэ, үлэни баран улаханна уурбаттар, «сананы ылыллыа буоллађа» дииллэр. Иитии суобуттан эбитэ дуу? Аны туран, аныгы олорорбут дэлэйдэ, онно тылы-өhy ким да көрүммэт. Мин туора эйгэ<u>Б</u>э Билигин тућата суох малынан-сасыаналаабат дьон элбээтилэр, онтон кыныйабын. Санга атах танганын энгин хаамарым (күлэр). Билигин сорох кыраналаах төлөпүөннэрин үлтү түһэрэн саарбах суурээнинэн үлүһүйүү олус гэнийдэ. Холобур, Интэриниэккэ энгин риниэт ситиммиттэн энгин ыраах собус харыстаан кэтэр буоларым, сэрэнэн гыттар ыйдаақы хамнаска тэнгнээх сыулаханнык убамматах киһибин. Интэсылдьабын. Аһара туораттан киирбиксэ үлүһүйүү - киртийии кэриэтэ

Этии, этинии

Сынньаммаппын, куруутун маннык пын, ол инин соробор бардам собускун гэр этэн кэбинэрбин ордоробун, истэр Кэнники этиэм энин диэн хаалларбапда диэччилэр. Баары-баарынан, кэми-Сылаабын этэн таһаарыахпын сөп. Малтаччы этиинэн. кићи ылыныан бађарбатын билэн аћађас сылдъабын. тураммын.

нам фему

Биирдэ доборбунуун олорон хайдах билгэнитим «то500стоох кэрдиискэ айыл5а анал соробо бэйэбиттэн күүспүнэн айылкэнсиэр буолуохтаабын толкуйдаабып-Ырыа эмиэ араастаах: ыытар» диирин пыт. Субэлэтэр киним, бизрбитим. соруктары

дэ миэхэ чопчу ыйан-кэрдэн биэрбиэрэн талбыт аанын нөнүө эмиэ атын ааннар бааллар, ол барыта эн олоххор Сыыһа да суолга үктэниэххин өрүттэрэ хайдахтарын уонна иккис ларын, туох үтүө-мөкү күүтэрин ыраас сеп. Ханна киирэрин - көнүлүн, ол Биирбиир суолунан бардахпына хайдах буоларын, ол суол үчүгэй-куһаҕан суолу таллахпына, эмиэ хайдах буо-Ол - дылбам, син. Билгэнит добордоохпун. ол иккиттэн бэйэм талабын. ууга көрөрдүү эппитэ. 6aab. T3:

Түүл этиитинэн

«Харысхал», «Былаах» энин курдук диэн этэн биэрэр. Бэйэм, дьингэр, ким Ырыаларым хомуурунньуктарын гар, миигин тута сатыыллар. Биирдэ «миигиттэн тутус!» диэн хаһыытыыр. табыстыбыт, киним сиртэн балай эмэ ру кэминэн ол уоллуун булсубуппут, бииргэ үлэлиэх буолбуппут. Онон ырыаны истиитигэр эрэнэбин. Элбэҕи көннөрөр, туох табылларын сайыннар кеме буолар добордоохпун. Кини айарын-тутарын, талааннааҕын уруккуттан билэр этим. Арай, түнээтэхпинэ, оскукөрбүтүм, ол уол көтө сылдыар эбит, Гутустум, көттүбүт. Атахпыттан харбаан ыла сатыыллар. Өрө күөрэйэн бистэ. Сиргэ курулаан түнэн иhэн, төттөрү көтөн таҕыстым: сатаатым быныылаах. Унукта биэрдим. Сото-Гуулбэр да бэйэтэ эттэ<u>қ</u>э дии «миигиттэн тутус» диэн. Кини көрүүтүгэр, эрэ көннөрөрүн энгин олох ылыммап-Билигин муусукаларбын тангарга күүсыраатан баран, миигин ыһыктан кэырыалар суох буолуохтарын сөп этэ онгорорбор биир дыиктини көрсүбүтүм ола таныгар бука бары уордайбыт-

инэр курдуккун, улаханнык кэлэйбэт энгин буолабын. Күүтэ сырыттабын Эрдэ сэрэйэммин, соробор куотунасатаан туора түспэккин. Уонна түүл диэн дыикти, мин түүлбүнэн сирдэсэрэйэнгин, хайдах эрэ чэрдийэн Кићи байатин ис куолаћын иста сатыахтаах эбит. Кэнники сэрэйэн көрөр Ол, биллэн турар, туох эрэ куһаҕанна. тинэбин. Куһаҕан буоларын эрдэттэн буоллум - сурэхлэр ыйаанын тунэр. бын, оттон ардыгар, сүүстэ да сэрэй,

куотан инэр. Холобур, миэхэ элбэхтэ Ол туолбатах дах ырыаныт буолабын, уруккуттан сыанађа ыллыахпын бађарабын» диэн ыралара уйэ-саас тухары дьэбин буопан сурэхтэрин сии сылдьар. Дыикти. отуччалаах уолаттар, кыргыттар «хайбэйэтин бириэмэтигэр этиллиэхтээх, Онон мин тубэлтэбэр сүрэх толкуй ылынарыгар тиийэр. санааларын этэллэр. онгонуллуохтаах.

Ogo caac

сайдыбыттара. Урукку толкуй билигин сап, мал-сал ылар инниттэн элбэх питтэн «уруһуйдьут буолабын» диэн болбомто уурбат этим. Кыра эрдэхкиэнти ырытар кыах суоба. Атын ыырдары өнгөйөөрү соруннахпына, хааччах ка, киэн сиргэ кэлэн, ыра санааларым Холобур, санта уерэх дьылыгар тантасотону хомуйуохха наада этэ. Онон упгим. Үөрэххэ, хомойуох иһин, улахан Бииргэ төрөөбүт үһүөбүт, мин кыраларабын. Үлэҕэ үөрэнэн улааппытым. харчы көлөһүнтэн кэлэрин эрдэ билбикуруетэ урдээн инэргэ дылыта. Куоракхааччахтаабыт. курдуктар...

сылдьар, хоһугар ыйаан турусуолтатын өйдүүр, сүүрээни

биниги күнгнэ сүгүрүйэбит, күммүт

гын сиимбэл онгостон мустуохпутун Судургутук эттэххэ, «муода» буогэрээћиннэри обургу оболор көрөллөр

Дойдубутугар

улахан дуу, кыра дуу суолта биэрэл-

ыытыллар

гэриэс үескээтэбинэ, ыччат бэйэтэ да

ыбар ааспытын кэнниттэн больомтото убараата (күлэр). Бу кэнсиэргэ муспут биэхтээхпин, ол иһин эстэпиэтэни ылан, эћиилги түмэр күнү ким эрэ атын бэлэмниэхтээх диэн толкуй баар. Аны гуран, бићиэхэ, сахаларга, алтынны

санаабын, ұлэм түмүгүн барытын тэ-

4 күнэ – күһүнү кыһын солбуйар күнэ.

гойону көрсөн этэн көрбүтүм, сэргиир,

Ардах да анныгар кубулуйбат, Харса суох үллүктээтин, Аламай манган күннээх Былаахпыт тэлимниир. Куех халлаан өнгнөөх Хотугу тымныы хаар Суолтатын сүтэрбэт Үс суол дьураалаах Хайа да диэкиттэн Кабыс тыал үрдүн, Сунган улуу

Кэпсэттэ уонна сурунна Виктор Ли-фу хаартыскалара.

